

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 2. november 2023
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Rune Kistrup
Sagsnr.: 2023-06497
Dok.: 2998024

UDKAST TIL TALE

Til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål M-P fra Folketingets Retsudvalg

Samrådsspørgsmål M

Finder ministeren, at der i samtykkeloven fra januar 2021 er konkrete elementer, som gør, at loven kan/skal præciseres?

Samrådsspørgsmål N

Finder ministeren, at samtykkeloven – trods hensigten bag – risikerer at kriminalisere nogle borgerne uretmæssigt?

Samrådsspørgsmål O

Hvordan vil ministeren sikre, når man bliver dømt efter samtykkeloven, at domstolene kan være helt sikre på, at der reelt er sket noget strafbart?

Samrådsspørgsmål P

Finder ministeren, at det grundlæggende danske retspolitiske princip, om at tvivlen skal komme den tiltalte til gode, er intakt ift. samtykkeloven?

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mette Thiesen (DF).

Svar:

[Indledning]

Tak for ordet og tak til spørgeren for spørgsmålet.

Den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse var et helt afgørende skridt for ligestillingen i Danmark. Både for de personer, som bliver udsat for overgreb, og for den måde, vi taler om sex på.

Retten til at bestemme over sin egen krop og til selv at beslutte, hvem man vil indlede et seksuelt forhold til, skal selvfølgelig være omdrejningspunktet for vores lovgivning. Og det skal naturligvis også afspejles i straffelovens bestemmelser.

Den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse blev vedtaget af et enigt Folketing.

Flere anmelder voldtægt, og som det også fremgår af min besvarelse af spørgsmål nr. 103 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, kan vi i dag se tegn på, at lovgivningen fører til flere domme. Det er positivt.

Mit håb er, at det også på den længere bane vil føre til en varig kulturændring i samfundet, så vi i fremtiden vil se færre voldtægtssager.

[Den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse og hensynet til retssikkerheden] [Spørgsmål N, O og P]

Med »samtykkeloven« blev straffelovens bestemmelse om voldtægt ændret, så et samleje med en person, som ikke samtykker, nu er voldtægt.

Et samtykke kan komme til udtryk gennem ord eller handling. Men der stilles ikke krav om, at samtykket skal være udtrykt direkte eller i øvrigt på nogen bestemt måde.

Samtykke i seksuelle relationer kan komme til udtryk på mange forskellige måder, men det må – som et absolut minimum – kræves, at den person, der samtykker i et samleje, ikke blot forholder sig passiv, men deltager i et eller andet omfang. Man skal med andre ord sikre sig, at ens partner rent faktisk har samtykket til sex. Det synes jeg er en god ting.

Med loven ændrede vi, hvad der udgør en voldtægt, men det er vigtigt for mig at slå fast, at den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse ikke har ændret på, at man som tiltalt i en straffesag er uskyldig, indtil det modsatte er bevist, og at det er anklagemyndigheden, der skal føre bevis for, at der er begået et strafbart forhold. Der er ikke indført omvendt bevisbyrde.

Og beviset skal have en sådan styrke, at der ikke er nogen rimelig tvivl om, at den tiltalte er skyldig.

I voldtægtssager betyder det normalt, at anklagemyndigheden skal føre bevis for, at de pågældende har haft samleje, at der ikke var samtykket fra begge parter, og at den tiltalte var klar over dette.

En del voldtægtssager kan være bevismæssigt vanskelige, da de i sidste kan handle om påstand mod påstand og rettens vurdering af troværdigheden af forklaringerne. Og jeg tror ikke, at vi kan ændre på, at der vil være vanskelige sager, hvor parternes forklaringer er eneste bevis, uanset hvordan vi udformer reglerne. Det handler i bund og grund om, at mange voldtægtssager selvsagt har en meget intim karakter, hvor tiltalte og forurettede er de eneste, der er til stede.

Men det ændrer ikke på, at det er anklagemyndigheden, der skal løfte bevisbyrden, og at enhver rimelig tvivl skal komme den tiltalte til gode.

Og hvis der er en sådan tvivl, så skal domstolene selvfølgelig frifinde.

[Rigsadvokatens opsamling på den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse] *[Spm. M]*

Nu vil jeg vende mig mod spørgsmålet om, hvorvidt loven bør præciseres.

Den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse blev udpeget som et anklagerfagligt fokusområde i januar 2021, fordi der var tale om en nykriminalisering.

Det betyder, at Rigsadvokaten har fulgt anvendelsen af bestemmelsen tæt for at belyse, hvordan den anvendes i praksis.

I Rigsadvokatens opsamling på det anklagerfaglige fokusområde om den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse konkluderer Rigsadvokaten bl.a., at der i den gen-

nemgåede retspraksis er sket en tilstrækkelig afklaring af bestemmelsens anvendelsesområde og rækkevidde. Det vil sige, at der er kommet klarhed over, hvornår en sag falder inden for det nykriminaliserede område.

I den forbindelse fremhæver Rigsadvokaten, at den gennemgåede retspraksis viser, at hovedparten af voldtægts-sagerne vedrører forhold, som også ville have været strafbare efter den tidligere voldtægtsbestemmelse. Det vil sige sager, hvor der f.eks. er indgået vold eller trussel om vold, eller hvor den forurettede befandt sig i en tilstand eller situation, hvor vedkommende var ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Rigsadvokaten konkluderer desuden, at bestemmelsen anvendes som forudsat i lovgivningen, herunder med hensyn til strafudmålingen.

[Afrunding]

Jeg har med tilfredshed noteret mig Rigsadvokatens konklusioner og finder på den baggrund for nuværende ikke anledning til at foreslå ændringer af bestemmelsen.

Retten til at bestemme over sin egen krop og til selv at beslutte, hvem man vil indlede et seksuelt forhold til, skal selvfølgelig være omdrejningspunktet for vores lovgivning. Og det skal naturligvis også afspejles i straffelovens bestemmelser.

Det håber jeg også, at spørger er enig i. Men anvendelsen af den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse er selvsagt noget, Justitsministeriet fortsat følger interesseret med i.

Tak for ordet.